

Incipiunt Moralisationes super librum Job

Capitulum primum 117

DE JOB
cū totus
sit mora
lis et mo
ralisabil
• nichil in
tendo po
nē nisi so
lum aliq

que habet huc ponuntur. Dicam
ergo qd vir erat in terra hus noie
Iob • et erat vir ille simplex et re
ctus et timens deū et recedens a
malo • Et nati sunt ei septē filij et
tres filie • possessioq; eius erat sep
tem milia ouium • tria milia came
lorum • quingenta iuga boum •
et quingente asine • a familia ml
ta nimis • **Job. i.** **Mora** **¶**
Nequa talis vir debet esse quilibz
vir perfectus • quia pro certo iste
debet esse vir id est vigorosus et
virtuosus • In terra hus que int
pretatur festinans et consiliator
• diligens et studiosus et alioruz
cōsiliator pacificus et dulcorosus
Simplex debet esse et humilis et mo
destus • Rectus debet esse et iust9
timens deum et maloz omnium
fugiūus • Qui etiā debet dici iob
qui interpretatur dolēs • qz scilic9
ipse debet esse p culpis et p mise

ris huius vite dolens tristis et ge
mebundus • et sic iste erat inter o
rientales • i. inter iustos magnus
in virtutibus et secundus • **Eccē. p**
mo. Magn9 sū effect9 et p̄cessi o
nes qui fuerunt ante me • Ergo
possessio virtutū suarū dēt dē multi
plex • quia reuera ipse debet habē
septē filios • i. septem dona sancti
spiritus • tres filias • i. tres theolo
gicas virtutes • septem milia ouium
• i. septem misericordie opa • tria mi
lia camelorum • i. trium p̄tūz peni
tentie scilicet contritionis cōfessio
nis et satisfactōnis cetera • Fuit
etiam possessio eius quingenta iu
ga boum • i. quinq; sensuū carnali
um cōhibitio et quingente asine
• i. quinq; librorum legis et diuina
rum mandatorū humilis recorda
tio • et familia multa nimis • i. ce
terarum virtutū habūdās cumula
tio • **Vnde infra.** Opibus manuuz
eius benedixisti • et possessio eius
creuit in terra **¶ B. ¶** Vel dic qd
iste vir est bonus prelatuz qd scili
cet debet esse vir sine imbecillitate
et rectus sine acceptōne p̄so na
riuz vel iusticie toruitate • simplex
sine plica id est sine malicia et du
plicitate • timēs deū sine seruitu
te • recedens a malo non timore s
caritate • iob dictus est dolens ex
cōpassione et pietate • i. terra hus
• i. consilians et cōcordās alios cum
festina sedulitate • magnus inter
orientales virtutis et fame multipli
citatis • ita qd iam de ipso potest di
ci qd sequitur **Nōne** cōsiderasti ser
uum meum iob qd non sit ei simil
in terra vir simplex et rectus et
timens deum? **Igit̄** iste habet in

possessione sua filios suos .i. subdi-
tos caritativos . filias .i. simplices
perfectos . camelos .i. viros patien-
tia et humilitate oneribus tribu-
lationum subiectos . boues id est vi-
ros bonorum operum laboribus de-
ditos . asinas et oues .i. viros mise-
ricordes lacte elemosinarum iuguo-
os et secundos . **P**relatus enim non
solum habet filios ymmo et filias
non solum boues ymmo et oues .
non solum camelos ymmo et asinas
quia scilicet sub prelato in domo ec-
clesie non solum sunt perfecti ymmo
imperfecti . non solum sapientes ym-
mo et simplices . non solum laborio-
si ymmo et debiles . **¶ ad Thimo-**
secundo . In magna enim domo
non tantum sunt vasa aurea . ym-
mo et argentea lignea et fictilia .
¶ Unde etiam inter istos subditos
aliqui numerantur septenario nu-
mero propter septem opera mise-
ricordie . aliqui ternario propter
trinitatis simplicem fidem . aliqui
quinario propter quinque sensuum
custodiam . **¶ C ¶** **¶** **¶** **¶** **¶**
dic quod in spirituali possessione viri
iusti debent esse filii .i. opera carita-
tativa . filie .i. opera pia . cameli qui
oneri se inclinant id est humilitas
et obedientia . oues id est simplici-
tatis et innocentia . boues id est for-
titudinis et sepeperantia . asine id est ten-
acitas et patientia . familia multa
nimis .i. aliarum virtutum bono-
rumque actuum et affectuum ferti-
litas et opulentia . **ad Philipp. m.**
Dabes autem omnia et habundans **¶**
Septem filii iob vicissim conui-
uia faciebant et nunc penes
vnum nunc penes alium comede-

bant et tres sorores suas vocantes
ipsas ut secum comederent et vi-
num biberent inuitabant . **J**ob
vero de salute liberorum suorum solli-
citus erat . et ideo completis con-
uiujs pro singulis sacrificium of-
ferēbat . **¶ Hora ¶**
Job signat bonum prelatum . filii
sui significant viros scientificos et
perfectos . filie vero sue designant
inferiores simplices et ignaros .
Ita ergo est veritas quod filii iob .i.
clerici et viri scientifici qui sunt in
ecclesia debent vicissim conuiuium
spirituale facere . ubi sepe docendo
et predicando possunt auditores et
etiam alter alterum recreare . **D**e-
bent etiam filias sorores id est sim-
plices et laycos ad istud conuiuium
vocare et vino sue doctrine ipso-
rificere et potare . sicut ad litteram
videmus de religiosis et mendica-
tibus . qui alternatim sibi et alijs
predicant et ad predicationes su-
as simplices et seculares et maxime
sorores suas beguttas et filias su-
as inuocant et inuitant . dicentes
illud . **Canticor. in .** Egredimini fi-
lie syon . **J**ob etiam pater istorum
id est prelatus summam curam et
solicitudinem debet de salute isto-
rum liberorum .i. subditorum habere
et ideo ipse sacrificium laudis et
orationis pro singulis debet
facere et offerre . **¶ E ¶**
Vel dic quod per filios intelliguntur
diuites . per filias vero intelliguntur
infirmi et pauperes . **I**sti
ergo filii id est diuites quandoque
solent alternatim conuiuia face-
re . verumptamen semper debent
sorores suas . id est pauperes

aduocare. **Luc. xxiij.** Cum facis
conuiuium uoca pauperes. Vel
tempore caritatis debent alternati
conuiuium elemosinarum impedere
pauperibus et egenis. sicut ad lie
teras faciunt boni et misericordes
diuites in quibusdam ciuitatibus
qui inter se solent conuenire. et
vnius post alius conuiuium elemo
sinarum et subuentionum paupe
ribus preparare.

Hic dicitur quod eius filij dei affi
sterent coram domino affuit
inter eos etiam et sathan. Cui cum
diceret unde uenis. respondit. ex
cuius terram et per ambulauit eam.
Ergo iste sathan non legitur a do
mino aliquid petisse nisi quod factum
iob posset affligere et primo eum tem
porali substantia spoliare. tandem
vero in corpore percutere et gra
uare.

¶ Nota Sic
sic pro certo dico quod hodie ubi con
ueniunt filij dei coram domino .i.
in quacumque bona societate siue reli
giosorum siue etiam laycorum. semper
est dare aliquem sathan. qui inter
pretatur contrarius vel aduersa
rius. transgressor vel preuarica
tor. aliquos malos rebelles et con
trarios et omnium bonorum aduersa
rios. diuine legis transgressores
et sue perfectionis preuaritores.
qui pro certo non faciunt nisi ter
ram et patriam explorando pam
bulare et circuire. et hoc non ut
possint proficere. sed ut possint
quem affligant et cui nocent in
uenire. et occasionem ledendi alios
aut in fama et honore in statutibus
et moribus in diuitijs a temporalibus substantiis
reperire. sicut ad litteram uideo?

de detractoribus inter religiosos.
de inuidis inter clericos. et de ba
liuis inter ipsos laycos. Vnde dicitur
in **Prime Petri. v.** Aduersarius uester
tanquam leo rugiens circuit querens
quem deuoret. Et breuiter isti
nichil aliud querunt nisi quod possit
iob qui interpretatur dolens id est
pauperes et dolentes affligere et
eos in rebus et corporibus rapinis
et molestijs impugnare. Commissi
ones enim talia faciendi libenter
accipiunt. et ipsa durissime et a
tissime executioni tradunt. nichilque
in hoc mundo quod potestate nocendi
appetunt. **Apocalipsis nono.** Acu
lei erant in caudis eorum et pote
stas eorum nocere hominibus me
sibus quingentis. **¶** Vel allega quod dy
abolus semper est inter bonos. vel
etiam quod dyabolus non potest no
cere homini nisi a deo accepit pote
statem.

Hic habes quod laxata manu
diuine potestatis et protec
tionis. a data licentia dyabolo quod
posset affligere iob. statim ipso con
operante tribulationes quatuor
sibi per ordinem euenerunt. quarum
prima fuit quod cum boues eius a
tarent et asine iuxta eos pascere
tur irruerunt sabei tuleruntque om
nia nec non et pueros occiderunt
gladio. vnus solus euasit qui cla
dem ad iob fugiens nunciauit.
Ignis etiam de celo tunc cecidit.
qui oues eius et eorum custodes
pueros vno solo euadente conuulsi
sunt. Chaldei etiam tres turmas
fecerunt. et irruentes camelos ca
puerunt. pueros vero custodia
preter vnum gladio occiderunt.

Filius autem et filius suis in do-
mo fratris sui primogeniti vesten-
tibus et vinum bibentibus. vultus
a regione deserti vehementer irru-
ens quatuor angulos domus con-
cussit et liberos omnes oppressit.
ita quod vnus solus de famulis qui
hoc nunciaret remansit. **F**iebilis
itaque ac nudus ait iob. **N**udus in-
quit egressus sum de utero matris
meae nudus reuertar illuc. **M**
Moraliter ¶ **N**euea vide
quod in domo iob .i. in ecclesia facta
dei hoc est dictum in cetero fidelium.
sathan aduersarius noster diabo-
lus huiusmodi tribulationes di-
uersimode suscitatur et inducit. **C**
stat enim quod ibi hodie inueniuntur
boves arantes .i. auari qui circa
rena laborant. et asine iuxta eos
pascetes id est carnales qui comesta-
tionibus vacant. **I**bi sunt oues .i.
simplices qui illa que ad salutem
sunt necessaria ignorant. **I**bi sunt
cameli .i. alti principes et superbi
qui gibbum et tumorem superbi-
e et presumptionis habent. **I**bi
sunt filii et filie id est mali religio-
si et religiose qui comestionibus
et vini potationibus et ebrietati-
bus inhiant et ad ipsa anhelant
Ibi sunt pueri istorum omnium
custodes .i. mali prelati qui pueri-
liter alios gubernant. **I**stos ergo
diuersimode dyabolus perdit ali-
is et alijs culpis. nam quosdam
spiritualiter interficit per sateos
qui eloquentes interpretantur.
id est per pulchram eloquentiam
et suggestionem. quosdam per chal-
deos qui interpretantur quasi se-
ce vel quasi mamille id est per mu-

di prosperitatem et lactationem.
quosdam per ignem auaritie et
cupiditatis. quosdam vero per ven-
tum superbie et vanitatis. **I**stis
enim quatuor plagis dyabolus iob
.i. cristum de pauperavit. et possessi-
oem bonorum personarum tam ecclesiasticarum quam
secularium multipliciter denudauit.
Vnde de ipso videtur dicitur illud. **M**arc.
xiii. **R**elicta sindone nudus profugit
Et **A**mos .i. **N**obisus in fortibus
nudus effugiet. **V**el si
vis omnia ista que habemus hic. si
quod omnia animalia bruta iob piecit et ab-
hominibus rapta fuerunt et seruatores p-
empit. veterum paucissimi eua-
secunt. quoniam liberi eius mor-
tui fuerunt. de seruis vero iob seu pu-
eris aliquid pauca supersuecunt. potest
ad hoc allegari. quod cum iob .i. cristus
sub se habeat homines et bestias. si-
deles et infideles christianos et ge-
ntiles. ista est veritas quod omnes be-
stie .i. omnes gentes et alij infideles
moriuntur et dampnantur. de hominibus vero
.i. de fidelibus sunt paucissimi qui saluati
sunt. **M**ath. **xx.** multi sunt vocati
pauci vero electi. **Q**uoniam etiam
de hominibus istis .i. de personis ratio-
nabilibus id est cristis fidelibus il-
li qui sunt filii et filie id est illi qui
sunt speciales filii dei scilicet cleri-
ci et religiosi magis peunt. et ve-
to superbie et epulatione castri-
mergie dampnationi succumbunt quam
illi qui sunt pueri et serui .i. subdi-
ti et simplices et ignari quia scilicet
et de illis aliquid remanent et sal-
uantur. isti vero quasi omnes ad
vitia prolabantur. **S**ecundum enim
augustinum simplices et peccato-
rapiunt celos. et nos cum litteris

nostis intelligimur in profundum
Vel dic qd sabei qui interpretan-
tur eloquentes sunt aduatores l
etiam aduocati. qui reuera pueros
custodes id est prelatos et superi-
ores gladio lingue sue percussit
ita qd boues et asinas. i. utilitates
et luera ab ipsis p alijs reportat
et rapiunt. **¶ I I Q**

Vel dic qd in domo dei boues. i. vi-
ri scientia et perfecti debent in a-
gro sacre scripture arare. i. stude-
re legere predicare. asine vero. i.
simplices iuxta eos debent pasci
id est eorum doctrinis et predica-
tionibus informari. a pueris ve-
ro id est a puris et innocenibus
prelatis debent comuniter custo-
diri. Sabei tamen qui interpreta-
tur clamantes. i. detractores litigi-
osi istos molestant et tam maio-
res q infiores infestant. **¶ pmo**
Regū. xxvi. Quid clamas et inq-
etas regem **¶ R Q VI**

dic qd generalit̄ chaldei cū tribus
turbis significat humani generis
inimicos. scz mundum dyabolum
et carnem **Chaldei** enim interpre-
tantur quasi fere. iste est mundus
cū auaris qui more ferarū deu-
rant aliena. **Interpretantur** etiā
quasi demones. iste est dyabolus
cū tyrannis. **Interpretantur** in-
super quasi mamille. ista est ca-
ro cū illecebris que scilicet dele-
ctationibus suos lactat. **Isti** ergo
chaldei id est isti hostes humani i-
tres turbas predictas se didūt.
et sic camelos et pueros id ē ma-
los et bonos rapiunt spiritualit̄
et occidunt. vel molestant tēpo-
ralit̄ et affligunt. **¶ L Q**

Vel dic qd cameli alii a gibbosi sig-
nificant altos principes et platos
quos pro certo tres turme chalde-
orum qui interpretantur mamil-
le id est tria genera personarū lac-
tando in amorem suum rapiunt
et iob domino suo id est deo subtra-
hant atq tollunt. **Primi** sunt ne-
potuli et amici carnales. **Secundi**
sunt verbosi aduatores. **terci** sunt
donorum et munerum oblatores
Ab istis enim tribus generibus
chaldeorū qui quasi mamille dicitur
tur. nostri superiores maxime p-
lati lactantur et recreantur. et
ideo ab ipsis taliter rapiuntur qd
nulli alij aliqd emolumentū de eis
consequuntur. ita qd ipsi prelati
videntur dicere illud. **Eccl. xxv.**
In tribus est beneplacitū spiritui
meo. **¶ O Q VI**
si vis dic qd domus primogeniti
in qua filij et filie comedentes vē-
to irruente sternuntur domus et
curias principum et prelatorū de-
signat. qui pro eo primogeniti fra-
tres dicuntur. quia alijs ditiores
et potentiores esse noscuntur. **Vñ**
Deut. xxi. Dabit pater primogeni-
to de hys q̄ habet cūcta duplicia.
Ergo ista ē veritas qd illi q̄ i domo
fem suorū primogenitorū. i. curias et
hospitibus ditū et magnatū morā-
tur. et q̄ panē et vinū eorū come-
dūt et apd eos officens deputatur
diuersi piculatē vitis et casibz a
piculis supponūt. **vēt** em̄ et fla-
t⁹ dyabolice tēptationis ibi solet
flāē q̄ totā domū istā solz ad malū
ocute. et sic illos q̄ sūt ibi p vitia
oppmē et dāpnāē. **Cōstat** em̄ qd
illi q̄ curias sectāē diuitū sūt vt

comūiter adulatorē captōēs in
uidi et superbi. et sic euident est
iplos vidērum turbine opprimi a
inuolui. **Vnde seneca de istis dicit**
Si quis cum magnis habitat.
aut veritas aut eoz amicitia p̄dē
da est. **Math. xi.** Ecce qui in domi
bus regū sunt mollibus vestiūt. ¶
Vel die q̄ in talibz domibz offiens
et statibus homo facilliter piculū
patitur. et hoc q̄ ventus inuidie
qui vt comūiter a regione deser
ti. i. a malis desertis et insufficien
tibz personis solet p̄cedere ibi flat
qui totam domū quādoqz cōcutit
et conturbat. a illos qui ibi habi
tāt opprimit aliquoties atqz dāp
nat. **Ezech. p̄mo.** Ecce vētus tur
binis veniebat ab aquilone ¶
R. ¶ Vel die q̄ frater noster
p̄mogēnis fuit lucifer. qui dicitur
frater noster quia ab eodem
deo fuit genitus et creatus. **P̄s.**
Ante luciferum genui te. Et Job.
xl. Ecce behemoth quē fra team
Primogenitus vero quia prima
creatura dei esse dīnosatur. **Job**
xl. Ipse est principium viarū dei
Conuiuū vero ei⁹ ē mūdi p̄spe
ritas. cuius scz dñm vendicat ipe
sibi. **Vnde. Luce. n̄.** ostendens
custo omnia regna mūdi et glori
am eoz dixit. **Hec omnia dabo t̄i**
bi si cadens adoraueris me. qz mi
chi tradita sunt et cui voluero do
ea. Ergo ista est veritas q̄ quādo
fili job et filie. i. filij dei xp̄iani et
xp̄iane. seu etiā generalit̄ tā viri
q̄ mulieres. vel etiā tam ecclesia
stica q̄ seculares in domo fratris su
i p̄mogēni dyaboli scz in mūdo.
et cōuiuio scz in mundi p̄sperta

te bibunt et comedunt. a de abis
huius conuiuij. i. de mundi tois di
uitijs delijs laute sumūt. vīnum
etiā mundi scientiarum hauriūt
atqz bibunt subito fit q̄ vento tra
bulationis a regione deserā. i. ab
decaleta dei prouidentia insurgēte
et quatuor angulos huiusmodi do
mus. i. quatuor partes prosperita
tis mundane scz diuitias delicas
honores et scientias concutiente a
destruente. ipsi tales conuiuie. i. in
mundi prosperis cōuiuantes subi
to aliquoties opprimuntur. et
per infortunium vel per mortē au
cafum flebilem deducuntur. **Vēt⁹**
em̄ deserti. i. tribulacō mortis istā
domum cōcutit et subuertit. et cō
uiuas eius per eternam dāpnati
onem aut per tribulationem tem
poralez opprimit atqz perdit. **Eze**
xxv. Vētus austra contāuit te i
corde maris. diuitie tue et thesau
ri tui et multiplex instrumentum
tuum aē.

¶ Capitulum secundum. ¶ A

Iob. n̄ legitur q̄ iob p̄
cussus in corpore ita q̄
a planta pedis vsqz ad
verticem non esset i eo
sanitas. bonis omnibus a dyabo
lo de nudatus in sterquilinio sede
bat. sanieqz vlcetuz testa radebat
et tribulationes sibi immisas in
patientia sustinebat. **Vox** v̄o
eius ipsum atrociter deprecabatur et

fecerat in ipso abhorrere sicut pa-
ter hic ubi dicit. **Benevole deo et
morese.** Et infra. xix. ubi ipsa iob
dicit sic. **Alitum meum abhorrui
et uxorem meam.** Amici vero eius ipsius
arguebant et irascabant et pecca-
torem volebant probare. **Servi etiam
eius sibi obdurae nolabant.** infra. xix.
**Servum meum vocavi et non respō-
dit michi.** Sed finaliter visa eius
penitentia et patientia dominus
ipsum sanavit. septem filios et
tres filias sibi dedit. amici et non
eius ad eum conuenerunt ipsumque
consolati sunt. et qui prius eum
contempserunt sibi bono propitia diuini
seruit. sicut infra capitulo ultimo to-
tum patet. // **Moraliter loquen-
do iob signat peccatorem qui seque-
a dyabolo per peccatum percussus
bonis suis seque virtutibus et gratiis
spoliatur. et vlcibus malitiam
condicionum et consuetudinū ple-
nus in sterquilinio. i. in immundicia
a voluptatis vel in fetore incontinē-
tie seu infamie commoratur. ubi seque
uxor eius id est conscientia ipsius emor-
det et horret. ubi serui sui id est
interiores affectus et exteriores se-
sus qui sibi seruare debuerunt sibi
non famulantur sed contrariantur.
et ubi amici sui id est sancti ipsam
contempnunt et arguunt et vitia-
tem eius detestantur. **Statim enim
eius que bonis suis spiritualiter per
dyabolum fuerat spoliatus restat
quod a sanctis suis amicis spirituali-
bus sit contemptus. Unde **Teñ
pamo.** Omnes amici eius spreue-
runt eam et facti sunt ei inimici.
Et loco ponitur consequenter quia
seque manū suam misit hostis ad o-****

nia desiderabilia eius. **Sed quid?**
Pro certo quādoque fit quod iste iob
qui interpretatur dolens. i. pecca-
tor de peccato contritus fameque vi-
diorum testis. i. mortis memoria me-
diante per confessioem educat. et ad
penitentiam et patientiam se conuer-
tit dicens infra capitulo. xlii. **Jo-
ab ipse me reprehendo et ago pe-
nitentiam.** Et tunc deus bono deper-
dit seque vlcibus et gratiis a hoc
quādoque duplo maiores que habu-
erat sibi restituit. septem filios. i.
septem spiritus sancti dona. tres
filias. i. tres virtutes theologicas
sibi concedit. et sic quilibet alicuius
suorum. i. sanctorum ad amorem suum
redit. ipsumque spiritualiter conso-
latur. et bona sua scilicet spiri-
tales gratias sibi distribuit et con-
cedit. **Daniel. iii. Figura mea re-
stituta est michi. et optimates
mei requisierunt me.** // **B. C.**
**Vel dic exemplariter quod mundam
amicum uxorem et seruum quod diu homo est
in tribulatione et paupertate de
ipso non curant. immo quādoque
grauia impropria contra eum ian-
ctant. Si vero ad prosperitatem
redierit tunc eum consolantur et
amant. Vel dic quod tres amici iob
sunt fides spes et caritas. vel con-
fessio confessio et satisfactio. vel
elemosina ieiunium et oratio. qui
ad ipsum consolandum veniunt.
et finaliter bona spiritualia sibi
dona restituant et concedunt.**